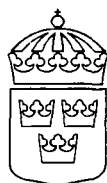


Försvarsutskottets yttrande

1992/93:FöU5y

Ny organisation för förvaltning av statens fastigheter och lokaler, m.m.



1992/93
FöU5y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 3 november 1992 berett försvarsutskottet tillfälle att senast den 25 november kl. 09.00 avge yttrande över proposition 1992/93:37 om ny organisation för förvaltning av statens fastigheter och lokaler, m.m. jämte motioner såvitt propositionen och motionerna rör försvarsutskottets beredningsområde.

Till försvarsutskottets beredningsområde hör de i bilaga 2 till propositionen (Försvarsdepartementet) framförda regeringsförslagen. Av de med anledning av propositionen väckta motionerna har motionerna Fi9, Fi10, Fi13 och Fi15 (alla s) yrkanden som berör nämnda bilaga. Utskottet begränsar sitt yttrande att gälla bilaga 2 jämte nämnda motioner.

Inledning

En grundläggande utgångspunkt för regeringens förslag i propositionen har varit riksdagens beslut i december 1991 att godkänna nya riktlinjer för den statliga fastighetsförvaltningen och ombildningen av Byggnadsstyrelsen m.m. (prop. 1991/92:44, FiU8, rskr. 107). Syftet med detta beslut var att renodla ansvars- och rollfördelningen inom den statliga fastighetsförvaltningen. Beslutet innebar bl.a. att det skall inrättas

- en ny efterfrågestyrd stabs- och servicemyndighet som stöd för regeringen och myndigheterna i lokalförsörjningsfrågor m.m.,
- en fastighetskoncern i aktiebolagsform för förvaltningen av huvuddelen av det fastighetsbestånd som förvaltas av Byggnadsstyrelsen samt
- en förvaltningsmyndighet för fastigheter (utrikesfastigheter, slott, museer m.m.) som inte lämpar sig för bolagisering.

Utskottet förklarade i sitt yttrande (1991/92:FöU1y) över prop. 1991/92:44 att det inte hade någon erinran mot de i propositionen föreslagna riktlinjerna för förvaltningen av statens fastigheter. Utskottet godtog också att roll- och ansvarsfördelningen i fråga om de av försvaret utnyttjade fastigheterna slutligt bereddes av utredningen om totalförsvarets ledningsorganisation och myndighetsstruktur (LEMO).

LEMO har utifrån de av riksdagen fastlagda riktlinjerna genomfört sitt utredningsarbete i nära samarbete med Organisationskommittén

för Byggnadsstyrelsens ombildning (dir. 1992:26). LEMO har också vid utformningen av sina förslag beaktat att riksdagen godkänt införandet av kapitalkostnader för att effektivisera förvaltningen av mark, byggnader och anläggningar inom försvarsmakten (1990/91:FöU8 s. 439 och 1991/92:FöU12 s. 141). En annan väsentlig utgångspunkt har varit att försvarsmakten blir en myndighet (prop. 1991/92:102, FöU12, rskr. 125).

Resultatet av LEMO:s utredningsarbete har redovisats i delbetänkandet (SOU 1992:85) Förvaltning av försvarets fastigheter. Betänkandet och remissvaren över detta ligger till grund för de förslag som regeringen på föredragning av försvarsministern förelägger riksdagen i bilaga 2 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår i här behandlad del av propositionen att riksdagen godkänner vad försvarsministern har anfört om *klassificeringen av fastigheter och deras organisationstillhörighet* (yrkande 1). Yrkandet innefattar bl.a. förslag att riksdagen godkänner att s.k. placeringsfastigheter, dvs. generellt användbara kontors- och skolfastigheter m.m., som förvaltas av Fortifikationsförvaltningen, skall överföras till och förvaltas av den statliga fastighetskoncernen. Vidare vill regeringen att riksdagen godkänner försvarsministerns förslag att överföra förvaltningen av försvarshistoriska monument, som saknar eller har ringa militär användning, till den nya myndigheten för fastighetsförvaltning. Regeringen vill också att riksdagen godkänner att fastigheter som är avstyckningsbara och som av försvarsmakten används för bostadsändamål skall överföras och förvaltas i aktiebolagsform (Kasernen Fastighets AB) i avvaktan på resultatet av en utredning om vissa frågor rörande statens tjänstebostäder.

I propositionen hemställer regeringen vidare att riksdagen godkänner vad försvarsministern har anfört om *försvarets ändamålsfastigheter/försvarsfastigheter* (yrkande 2) och om *inrättande av den nya fastighetsförvaltande myndigheten och avvecklingen av Fortifikationsförvaltningen m.m.* (yrkande 3). Dessa yrkanden syftar till riksdagens godkännande av att en ny avgiftsfinansierad förvaltningsmyndighet, Fortifikationsverket, bildas den 1 juli 1994 med uppgift att ansvara för juridisk, ekonomisk och teknisk förvaltning av s.k. ändamålsfastigheter/försvarsfastigheter. Samtidigt med bildandet av den nya myndigheten skall Fortifikationsförvaltningen läggas ner. Den nya myndigheten skall tillhöra Försvarsdepartementets verksamhetsområde och vara lokaliserad till Eskilstuna. Vidare skall projekteringsverksamhet och regional byggnadsadministration inom Fortifikationsförvaltningen senast den 1 juli 1994 i huvudsak bedrivas i aktiebolagsform och knytas till den statliga fastighetskoncernen.

Beträffande Byggnads- och reparationsberedskapen (BRB), som i dag är knuten till Fortifikationsförvaltningen, förklarar sig försvarsminis-

tern inte beredd att ange till vilken myndighet den skall knytas. Det bör enligt hans uppfattning ankomma på regeringen att ta slutlig ställning i denna fråga.

Regeringen har också hemställt att riksdagen skall godkänna vad försvarsministern har anfört om *kapitalkostnader* (yrkande 4). Regeringen bereder vidare riksdagen tillfälle att ta del av vad försvarsministern i övrigt har anfört i ärendet.

Försvarsutskottet

Utskottet vill inledningsvis erinra om att motionärerna i motionerna Fi10 (s), Fi13 (s) och Fi15 (s) yrkar avslag på hela propositionen. Mot bakgrund av att den kritik som framförs i dessa motioner främst riktar sig mot den del av propositionen som bereds av finansutskottet avstår utskottet att närmare kommentera dem.

Mot regeringens förslag i bilaga 2 har de socialdemokratiska ledamöterna i försvarsutskottet väckt motionen Fi9. De förklarar inledningsvis att de anser propositionens målsättning, att uppnå en renodlad ansvars- och rollfördelning inom den statliga fastighetsförvaltningen, vara riktig. De förklarar vidare att de i princip godtar propositionens inriktning att skilja ägandet från brukandet liksom att införa ett system med *internhyror*. De anser dock att regeringsförslaget inte tillfredsställer de höga krav som de har på en effektiv och rationell förvaltning av försvarets fastigheter.

Motionärerna framhåller att Fortifikationsförvaltningen sedan budgetåret 1990/91 är en intäktsfinansierad myndighet. Allt tyder på, konstaterar de, att man redan har lyckats att skapa en konkurrenskraftig verksamhet. Enligt deras mening vore en fortsatt omstrukturering av Fortifikationsförvaltningen ett effektivare och rationellare sätt att åstadkomma en kompetent fastighetsförvaltning inom försvarsområdet.

De avvisar sålunda att projekterings- och byggnadsadministrationen samt förvaltningen av placeringsfastigheter knyts till den statliga fastighetskoncernen. Inriktningen bör i stället vara att säkerställa den kompetens som redan finns hos Fortifikationsförvaltningen samtidigt som den förstärks och utvecklas på ägar- och förvaltnings-, projekterings- och byggnadsadministrativa området. Enligt motionärerna bör BRB även i fortsättningen vara knuten till Fortifikationsförvaltningen. Även Försvarets civila tjänstemannaförbund (FCTF) har inför utskottet i första hand förordat en lösning i linje med motionärernas förslag. I andra hand förordar FCTF att det föreslagna aktiebolaget för projekteringsverksamhet och regional byggnadsverksamhet skall ägas av fastighetsverket och inte som regeringen föreslår knytas till fastighetskoncernen.

Generaldirektören för Fortifikationsförvaltningen har inför utskottet uppgivit att projekteringsaktiebolaget enligt hans uppfattning på något sätt bör vara knutet till försvarssektorn.

Utskottet vill inledningsvis understryka att det helt ställer sig bakom propositionens målsättning att uppnå en renodlad ansvars- och rollfördelning inom den statliga fastighetsförvaltningen. Det är därvid särskilt

viktigt att rollerna som ägare och brukare hålls åtskilda. Det är mot den bakgrunden angeläget att inte enbart högkvarteret utan också de lägre nivåerna inom myndigheten Försvarsmakten svarar för sin egen planering av lokalförsörjningen och för lokalhållningen.

Detta enligt utskottets mening viktiga syfte med propositionen låter sig inte förenas med en fortsatt omstrukturering av Fortifikationsförvaltningen på sätt som motionärerna i motion Fi9 (s) föreslår.

Enligt utskottet bör, såsom regeringen föreslår, förvaltningen av fastigheter som inte är specifika för försvaret (placeringsfastigheter) föras till fastighetskoncernen och där förvaltas i aktiebolagsform.

Utskottet kan inte heller dela motionärernas uppfattning att projekteringen och den regionala byggnadsproduktionen även i fortsättningen skall vara uppgifter för myndigheten Fortifikationsförvaltningen. Kompetensen för dessa uppgifter bör, såsom föreslås i propositionen, finnas och kunna upphandlas i ett särskilt till fastighetskoncernen knutet aktiebolag.

Beträffande BRB:s organisatoriska anknytning delar utskottet den i propositionen framförda uppfattningen att frågan skall övervägas närmare och slutligt beslutas av regeringen.

Vad slutligen gäller förvaltningen av skyddsvärda monument och kulturfastigheter delar utskottet försvarsministerns uppfattning att denna bör föras över till den nya myndigheten för fastighetsförvaltning. Därigenom blir den kompetens som erfordras för förvaltning och skötsel av sådana byggnader samlad i en myndighet.

Utskottet anser att riksdagen bör godkänna vad försvarsministern i propositionen har anfört om kapitalkostnader. Utskottet har inte någon erinran mot vad försvarsministern i övrigt har anfört i bilaga 2.

Avslutningsvis vill utskottet framhålla att mycket arbete återstår rörande detaljutformningen av den nya organisationen. För detta ändamål bör, såsom propositionen anger, en särskild organisationskommitté tillkallas. Framtagandet av en genomarbetad tidsplan blir en väsentlig uppgift för kommittén. Utskottet räknar också med att kommittén i sitt arbete ägnar stor uppmärksamhet åt de personalproblem som är förenade med omorganisationen. Personalfrågornas vikt gör det angeläget att företrädare för personalen deltar i kommittéarbetet.

Stockholm den 24 november 1992

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

I beslutet har deltagit: Arne Andersson (m), Sture Ericson (s), Wiggo Komstedt (m), Iréne Vestlund (s), Lars Sundin (fp), Ingvar Björk (s), Gunhild Bolander (c), Barbro Evermo Palmerlund (s), Robert Jousma (nyd), Sven Lundberg (s), Stig Grauers (m), Karin Wegestål (s), Henrik Landerholm (m), Owe Andréasson (s) och Åke Carnerö (kds).

Sture Ericson, Iréne Vestlund, Ingvar Björk, Barbro Evermo Palmerlund, Sven Lundberg, Karin Wegestål och Owe Andréasson (alla s) anser att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Detta enligt" och slutar med "av regeringen" bort ha följande lydelse:

Detta syfte kan, enligt utskottets mening, väl förenas med förslaget i motion Fi9 (s) om en fortsatt omstrukturering av Fortifikationsförvaltningen. Det är ett effektivt och rationellt sätt att skapa en kompetent fastighetsförvaltning inom försvarsområdet. De förslag som förs fram i propositionen ger bilden av en alltför splittrad organisation och konsekvenserna av dess tillämpning är svåra att överblicka. Det betyder att utskottet i likhet med motionärerna anser att projekterings- och byggnadsadministrationen skall ingå i den fortsatta omstruktureringen av Fortifikationsförvaltningen. Detta gäller också förvaltningen av de s.k. placeringsfastigheterna. Även BRB bör vara knuten till en omstrukturerad Fortifikationsförvaltning.

Vi accepterar propositionens förslag vad avser Kasernen Fastighets AB.

